

EDUSKUNTA-
VAALIT
2019

WWF:N TYÖKALUJA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

WWF:N TYÖKALUJA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

WWF:n eduskuntavaaliohjelma

Ilmastonmuutos ja monimuotoisuuden heikkeneminen ovat globaaleja tosiasioita. Ilman toimivia ekosysteemejä ja vakaata ilmastoa ei ole nykyisenkaltaisia yhteiskuntia. Olemme todistamassa yhteiskuntamallimme epäonnistumista, jos suuntaa ei saada muutettua. On paljon tutkittua tietoa siitä, miten pitäisi toimia. Oikeansuuntaisia askeleita on otettu monella saralla. Yleinen tietämys ongelman kriittisyydestä on tavoittanut sekä päättäjät että suuren yleisön. Tästä huolimatta todellista suunnanmuutosta ei ole saatu aikaan, ei Suomessa eikä globaalisti.

Nyt on tekojen aika. Luonnossa tapahtuvat muutokset eivät odota ohjelmajulistuksiin kirjattuja tavoitteellisia määräaikoja. Muutokset tapahtuvat koko ajan vaarallisella vauhdilla. Selkeän suunnanmuutoksen on tapahduttava seuraavan hallituksen aikana. Nyt valittavat eduskunta ja hallitus ratkaisevat Suomen osalta, tehdäänkö tarvittavat muutokset vai annetaanko luonnon ajautua tilaan, joka uhkaa meidän kaikkien hyvinvointia ja perustarpeita. Uuden eduskunnan valtakaudelle ajoittuu myös Suomen EU-puheenjohtajuus, jolloin Suomi on aitiopaikalla vaikuttamassa EU:ssa käsiteltäviin asioihin.

Kestävän kehityksen tavoitteet pitää ottaa osaksi kaikkea julkishallinnon toimintaa. Suomi on sitoutunut kestäväen kehityksen politiikkaan, mutta se ei ole riittävästi lyönyt läpi käytännössä.

Luonnonvarojen alhinnoittelun pitää loppua. Tarvittavassa muutoksessa keskeistä on luonnonvarojen kohtuullinen ja järkevä käyttö. Tähän päästään, kun luonnon monimuotoisuutta ja ympäristön laatua suojellaan tehokkaasti ja luonnonvarojen käytölle sekä ilmastovaikutuksille asetetaan todellista kokonaisvaikutusta vastaava hintalappu. Näin ylikulutuksesta ja tuhlaavista rakenteista siirrytään kohti kestävää yhteiskuntaa.

Jos kaikki kuluttaisivat niin kuin suomalaiset, me tarvitsisimme lähes neljä maapalloa tuottamaan luonnonvaroja tarpeisiimme. Kestävän talouden toimijoiden kilpailukyky rakentuu tuotteiden ominaisuuksien ja laadun sekä yrityksen maineen varaan eikä ole ratkaisevasti riippuvainen raaka-aineiden tai energian hinnasta. Bulkkituotannon halpuutuksen suojele elinkeinopolitiikassa estää ja ratkaisevasti hidastaa muutosta sekä syö kannattavuutta koko yhteiskuntaa uudistavilta ratkaisuilta. Suomen talouden luonnonvarojen tuottavuus on puolet eurooppalaisesta keskiarvosta. EU:n keskimääräinen luonnonvaratuottavuus on kasvanut moninkertaisesti nopeammin kuin Suomen.

Kaikessa päätöksenteossa on huomioitava luonnon monimuotoisuus ja ratkaistava asiat niin, ettei monimuotoisuus enää heikkene. Luonnossa kaikki liittyy kaikkeen, ja luonnon monimuotoisuus on toimivan ekosysteemin keskiössä. Jos monimuotoisuuden annetaan heikentyä liikaa, ja nyt ollaan jo lähellä tätä rajaa, elämäämme kannattelevat perusasiat vaarantuvat.

WWF uskoo, että tarvittava suunnanmuutos saadaan aikaan tuomalla nämä kaksi peruspilaria, luonnonvarojen alhinnoittelun lopettaminen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, kantavaksi osaksi seuraavan eduskunnan ajattelua. Tämä kestäväen kehityksen vaaliohjelma sisältää konkreettisia ja kiireellisiä toimenpiteitä, joihin uuden eduskunnan pitää välittömästi tarttua.

ILMASTO JA ENERGIA 4

Asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet 4

TALOUS JA TEOLLISUUS 5

Lopetetaan luonnonvarojen alennusmyynti 5

Tuetaan vain kestäväää toimintaa
ja ajetaan alas haitalliset ja turhat tuet 6

Rahoitetaan kestäviä ympäristöhankkeita green bondilla 7

Edistetään kestäväää sijoitustoimintaa 7

Tuodaan YK:n kestävään kehityksen tavoitteet
julkisiin hankintoihin 8

Lisätään päästökaupan vaikuttavuutta 8

Tehdään ekologinen verouudistus 9

Lisätään luonnonsuojelun rahoitusta 9

Sitoudutaan kestävään kehitysyhteistyöhön 9

LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ JA LUONNONSUOJELU 11

Toteutetaan biodiversiteettisopimus 11

Käytetään metsiä kestävästi 11

Käytetään vesivaroja kestävästi 12

Luodaan kestävämpi maatalous 13

Edistetään kestäväää kalastusta Suomessa ja EU:n vesillä 14

Kehitetään ympäristöystävällisempi poronhoito 14

Kielletään fossiiliset polttoaineet arktisella alueella 15

Lisätään suojelualueita 16

Vahvistetaan yleisen edun valvontaa ympäristöasioissa 17

Yhteyshenkilöt:

Pääsihteeri **Liisa Rohweder**
puh. 040 840 7461
liisa.rohweder@wwf.fi

Suojelujohtaja **Jari Luukkonen**
puh. 040 585 0020
jari.luukkonen@wwf.fi

Oikeudellinen neuvonantaja
Raija-Leena Ojanen
puh. 050 599 0232
raija-leena.ojanen@wwf.fi

Suojeluasiantuntija **Mervi Ukkonen**
puh. 044 230 5797
mervi.ukkonen@wwf.fi

ILMASTO JA ENERGIA

Asetetaan kunnianhimoiset tavoitteet

- Asetetaan tieteeseen perustuvan hiilibudjetin mukaisesti päästövähennystavoitteeksi vähintään 60 % vuodelle 2030 verrattuna vuoteen 1990.
- Säilytetään maankäyttösektorin hiilinielut vähintään 2010-luvun alkupuolen tasolla.
- Tehdään Suomesta hiilineutraali jo vuoden 2030 tienoilla.
- Ajetaan kunnianhimoisempia ja sitovia ilmastotavoitteita kansainvälisissä neuvotteluissa sekä EU:ssa.
- Siirrytään pois vanhanaikaisesta energia-ajattelusta, kuten puun poltosta, lisävesivoimasta ja ydinvoimasta, ja panostetaan moderneihin energiaratkaisuihin.

Suomen tulee pyrkiä hiilineutraaliksi jo vuoden 2030 tienoilla. Tieteeseen perustuvan, selvästi alle kahden asteen hiilibudjetin mukaan Suomen päästöjen tulisi laskea vähintään 60 % vuoteen 2030 mennessä. Ilmastomuutoksen pysäyttämisen tavoitetta ei voi myöskään vesittää sallimalla metsien hiilinielujen pienentäminen, kuten Suomi on viime vuosina EU-vaikuttamisessa tehnyt. Lisähakkuut pienentävät Suomen metsien hiilinielua seuraavien vuosikymmenten aikana määrällä, joka vastaa vuosittain koko liikennesektorin päästöjä, verrattuna tilanteeseen, jossa hakkuita ei lisittäisi. Jos hiilinielut säilytetään vähintään 2010-luvun alkupuolen tasolla ja päästövähennystavoitetta nostetaan ilmastotieteen mukaisesti vähintään 60 %:iin, Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden jo vuoden 2030 tienoilla.

Pariisin ilmastosopimuksen mukaan mailla on velvollisuus valmistella kansallinen päästövähennystavoite viiden vuoden välein. Mailla on myös velvoite ylläpitää päästötavoitteita ja pyrkiä saavuttamaan ne sekä laatia tarvittavat politiikkatoimet niin, että seuraavassa päästövähennyslupauksessa edetään aina aiempaa panosta pidemmälle.

Pariisin ilmastosopimukseen on kirjattu tavoite pitää maailmanlaajuinen keskilämpötilan nousu selvästi alle 2 °C:ssa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua 1,5 °C:seen. Toistaiseksi maiden tarjoamat päästövähennystavoitteet ovat riittämättömiä ja nostavat keskilämpötilaa hälyttävästi arviolta kolmeen asteeseen tai korkeammalle. Jotta globaali hiilibudjetti ei kulu loppuun ja vie mahdollisuutta ilmastotavoitteiden saavuttamiseen, tulee kasvihuonepäästöjen määrä saada merkittävään laskuun välittömästi ja laskun jatkua jyrkkänä.

Kiristykset nykymuotoisiin päästövähennystavoitteisiin ovat toisin sanoen välttämättömyys. Suomen EU:n neuvoston puheenjohtajakausi vuoden 2019 toisella puolikkaalla saattaa tarjota vain kerran yli vuosikymmenessä toistuvan mahdollisuuden ajaa kiristyksiä päästövähennyksiin ponnekkaammin niissä raameissa, jotka poliittiset prosessit tarjoavat. Tämän lisäksi Suomen on käytettävä poliittista pääomaansa kaikkien EU:n ilmasto- ja energiapaketin tavoitteiden kiristämiseksi yhteistyössä muiden ilmastoasioissa edistyksellisten jäsenmaiden kanssa.

Modernit energiaratkaisut perustuvat useisiin joustaviin elementteihin, kuten tuuli- ja aurinkovoimaan, lämpöpumppuihin, geotermiseen energiaan, liikenteen sähköistämiseen, energian varastointiin ratkaisuihin, kunnianhimoiseen energiatehokkuuteen ja kysyntäjoustoihin sekä vahvoihin sähköverkkoihin ja siirtoyhteyksiin.

TALOUS JA TEOLLISUUS

Lopetetaan luonnonvarojen alennusmyynti

- Puretaan elinkeinopolitiikan vanha ajatusmalli halvoista raaka-aineista, energiasta ja työvoimasta.
- Siirrytään bulkkituotannon hintakilpailukyvyyn suojelusta politiikkaan, joka suosii tutkimusta, tuotekehitystä, osaamista ja tuottavuutta ja joka purkaa tuhlaavia rakenteita sekä kannustaa uudistumiseen.
- Otetaan käyttöön systeemimuutosta edistäviä elementtejä.

Suomen talouden luonnonvarojen tuottavuus nykykäytössä on huono. Se on vain puolet eurooppalaisesta keskiarvosta Eurostatin mukaan. Kun kilo luonnonvaroja tuottaa Suomen talouteen euron, Saksassa se tuottaa reilut kaksi euroa. Ero on vain kasvanut 2010-luvulla, jolloin EU:n keskimääräinen luonnonvaratuottavuus on kasvanut lähes viisi kertaa nopeammin kuin Suomen.

Pellervon taloustutkimus arvioi helmikuussa 2017, että puun käytön tuottavuus on vaarassa laskea. Puubiotalouden piti olla vähemmästä enemmän, mutta se uhkaakin olla enemmän vähemmän. Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran asiantuntijat kirjoittavat marraskuussa 2017 julkaistussa muistiossaan, että metsäsektorin strategiseksi tavoitteeksi pitää yhä enemmän ottaa Suomen metsäperäisten tuotteiden ja palveluiden kokonaisarvon maksimointi eikä puumäärän käytön maksimointi.

Suomessa on vallalla ympäristön kannalta kestävä strategia: luonnon varojen käytön ja bulkkituotannon lisääminen ja hintakilpailu. Tämä luonnonvarojen alennusmyynti ei merkittävästi edistä Suomen kansainvälistä kilpailukykyä. Suomen kilpailukyvyllä olennaista on innovointi, laatu ja maine. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) mukaan vain noin yksi kolmasosa Suomen viennistä on tuotteita, jotka kilpailevat hinnalla.

Perinteisten teollisuuden sektoreiden muutos ei tapahdu hetkessä. Lupaukset innovaatioista joskus tulevaisuudessa eivät saa kuitenkaan olla peruste bulkkituotannon laajentamiselle. Poliittisella ohjauksella on luotava ohjaava ja ennustettava toimintaympäristö, tuettava kokeiluja ja pilotteja, luotava kokeiluympäristöjä sekä innovaatioiden skaalausta tukevia rakenteita. Lisäksi on purettava tuhlaavia rakenteita ylläpitäviä elementtejä, kuten haitallisia tukia. Yritysten tehtävänä on uudistua ja luoda tulevaisuus, jossa kannattavuus syntyy uusien ja arvokkaiden ratkaisujen lisäarvosta ilman jatkuvaa luonnonvarojen kulutuksen lisäämistä. Se on haaste, johon yritysten on pystyttävä vastaamaan, jos yhteiskuntamme haluaa olla kestävästi olemassa vielä vuoden 2050 jälkeen.

Tuetaan vain kestäväää toimintaa ja ajetaan alas haitalliset ja turhat tuet

- Lopetetaan asteittain uusiutumattoman energian tuet.
- Lopetetaan ympäristölle haitalliset tuet.
- Edistetään EU:ssa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa ja ilmasto-neuvotteluissa ympäristön kannalta haitallisten toimintamallien tukemisen lakkauttamista.
- Edistetään kestävien elinkeinojen, kuten luontomatkailun, harjoittamisen edellytyksiä muun muassa palauttamalla vaelluskalat vesistöihin, joista ne ovat hävinneet.
- Tehdään suunnitelma pien- ja minivesivoimaloiden hallitusta alasajosta
- Ajetaan alas turvetuotanto.

Energian käytön haitalliset verotuet ovat vuoden 2018 talousarviossa yli 2.000.000.000 (kaksi miljardia) euroa. Näitä haitallisia verotukia ovat mm. dieselin ja kevyen polttoöljyn alennettu verokanta (noin 780 miljoonaa euroa), teollisuuden alennettu verokanta (yli 600 miljoonaa euroa) ja energiaintensiivisen teollisuuden energiaveronpalautukset (noin 200 miljoonaa euroa). Ympäristö- ja luonnonsuojelu saavat määrärahoja vain noin yhden kahdeskymmenesosan energian käytön tuista (100 miljoonaa euroa).

Yritystuet ovat tehottomia ja ristiriidassa Suomen ilmastotavoitteiden kanssa. Ympäristölle haitallisia tukia tulisi leikata asteittain, ainakin 20 % vuodessa. Teollisuus puolustaa haitallisia tukia vedoten kilpailijamaiden, kuten Ruotsin ja Saksan, myöntämiin haitallisiin tukiin. Suomen tulee olla aloitteellinen haitallisten tukien purkamisessa ja varmistaa haitallisten tukien purkaminen vähintään EU:n laajuisesti.

Verotukien lisäksi valtio myöntää ympäristölle haitallisia tukia (mm. soiden ojitus, uudet metsäautotiet) ja yksipuolisen viljelymetsätalouden (mm. taimikon hoito, nuoren metsän hoito) metsätaloustukia vuosittain kymmeniä miljoonia euroja. Näitä tukia ovat arvostelleet myös kansantaloustieteilijät, jotka pitävät niitä kansantaloudellisesti kannattamattomina. Esimerkiksi Ruotsi on luopunut metsätaloustuista. Valtion tukirahat tulee suunnata ympäristötukeen, luonnonhoitohankkeisiin ja suojelualueiden perustamiseen. Myös hiilensidonnan ja muiden ei-puuntuotannollisten ekosysteemipalveluiden taloudellinen kannustinjärjestelmä tulee kehittää.

Noin 70 % Suomen vesivoimaloista on teholtaan alle 5 MW, ja niiden osuus kaikesta vesivoimalla tuotetusta sähköstä on 5 %. Näiden voimaloiden merkitys säätövoiman lähteenä on marginaalinen. Suomen vesivoimatuotannon kapasiteetista 96 % tuotetaan kuudessa suuressa vesistössä (Kemijoki, Oulujoki, Vuoksi, Kokemäenjoki, Kymijoki ja Iijoki), kun taas 23 pienempää rakennettua vesistöä tuottavat yhteensä alle 5 % vesisähköstä. Suomessa on 221 vesivoimalaitosta, joista valtaosa (153 kpl) on mini- tai pienvesivoimaloita. Mini- ja pienvoimaloiden haitat vesiluonnon monimuotoisuudelle ja vaelluskaloille ovat mittavia suhteessa niiden energiantuotantoon. Tämä tulee ottaa huomioon energiantuotantoon ja energiajärjestelmiin liittyvässä päätöksenteossa ja laatia valtakunnallinen suunnitelma mini- ja pienvesivoiman hallitusta alasajosta.

Suomessa sijaitsee Euroopan pisin luonnontilainen joki Ounasjoki, jonka kalastusmatkailun kehittämisessä olisi valtava potentiaali, jos joen vaelluskalakannat elvytettäisiin. Arktisilla alueilla sijaitsevat maailman parhaassa kunnossa olevat sisävedet. Arktisilla alueilla Islannissa, Norjan Finnmarkissa, Kuolan niemimaalla Venäjällä ja Ruotsin Lapissa on kalakannat säilytetty elinvoimaisina, minkä ansiosta matkailu on siellä tärkeä elinkeino. Kalastusmatkailu tarjoaa arktisen alueen yhteisöille erittäin kestävä ja vastuullisen tulonlähteen. Luonnonvarojen hyödyntäminen kestäväällä tavalla tuo uusia kestäviä liiketoimintamalleja arktisille alueille.

Turvetuotannon kansantaloudellinen merkitys on vähäinen, mutta sen haitalliset ympäristövaikutukset ovat merkittäviä. Turvetuotanto kuormittaa humuspäästöillään vesistöjä ja hävittää suoluonnon monimuotoisuutta. Turvetuotanto uhkaa yhä koskemattomia luonnoltaan arvokkaiksi todettuja soita. Turpeenpoltto on ilmastolle hyvin haitallista, sillä turpeen päästöt energiayksikköä kohden ovat kivihiihtäkin pahemmat.

Rahoitetaan kestäviä ympäristöhankkeita green bondilla

- Perustetaan Suomen valtiolle budjetin ulkopuolinen ympäristörahas.
- Lasketaan liikkeelle noin 1 miljardin euron vihreä valtionlaina eli green bond.
- Käytetään green bondilla kerätyt varat sertifioituihin ympäristöhankkeisiin.

Jotta Pariisin sopimuksen tavoitteet saavutetaan, täytyy vähähiiliseen infrastruktuuriin sijoittaa tulevina vuosina valtavasti pääomaa. On arvioitu, että esimerkiksi uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen tarvitaan vuosittain maailmanlaajuisesti noin tuhannen miljardin euron arvosta investointeja. Tästä summasta ollaan vielä pahasti jäljessä. Vihreät joukkovelkakirjat voivat auttaa kuroma nykyisten investointien ja puhtaan energian murrokseen tarvittavien varojen välisen kuilun umpeen. Green bond on sijoittajille suunnattu joukkovelkakirjalaina, jolla kerätyt varat suunnataan käytettäväksi ympäristön kannalta hyödyllisten hankkeiden rahoittamiseen. Green bondilla kerättyjen varojen ”korvamerkitseminen” ympäristöhankkeisiin edellyttää budjetin ulkopuolisen rahaston perustamista. Puola, Ranska ja Belgia ovat jo tuoneet markkinoille vihreitä valtionlainoja, EU:n ulkopuolella esimerkiksi Nigeria ja Fiji.

Jotta lainoilla saavutetaan todelliset päästövähennykset, on varmistuttava siitä, että hankkeet ovat aidosti ekologisesti kestäviä. Tämän varmistamiseksi tarvitaan sertifiointia. On myös varmistettava, että projektit ovat aidosti uusia ja energiamurrosta nopeuttavia. Green bond ei täytä tehtävänsä ympäristöhankkeiden lisääjänä ja nopeuttajana, jos sillä rahoitetaan hankkeita, jotka toteutettaisiin muutoinkin valtion normaalin budjetin puitteissa.

Edistetään kestävä sijoitustoimintaa

- Säädetään Ranskan esimerkkiä noudattaen Suomessa laki, jolla instituutionaaliset sijoittajat veloitetaan huomioimaan Pariisin ilmasopimuksen lämpötilatavoite – selvästi alle 2 asteen – sijoituspäätöksissään sekä raportoimaan edistymisestä.

Lain tulee velvoittaa institutionaaliset sijoittajat raportoimaan vuosikertomuksensa, miten ne huomioivat päätöksenteossaan sosiaaliset, ympäristö- sekä hyvään hallintotapaan tähtäävät tavoitteensa. Vuosikertomuksessa tulee raportoida muun muassa ilmatoriskeitä altistuminen sekä varainhoidon ja omaisuuden aiheuttamat kasvihuonepäästöt. Lisäksi sijoittajien on raportoitava keinot ja toimenpiteet, joilla on edistetty energia-ekologista murrosta ja lämpötilan nousun rajoittamista. Toimenpiteitä verrataan sijoittajille asetettuihin kansallisiin päästövähennystavoitteisiin. Sijoittajien tulee tarvittaessa selittää, miksi toimenpiteet ovat riittämättömät. Task Force on Climate-related Financial Disclosures -työryhmän suositusten mukaisesti sijoittajien tulee myös kartoittaa eri ilmasoskenaarioiden ennustamat riskit. Tällaisen lainsäädännön kautta Suomi osaltaan vahvistaisi kansainvälistä liikettä, joka tähtää yhä järjestelmällisempään ilmastomuutoksen riskinhallintaan.

Tuodaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteet julkishallintoon

- Sisällytetään kestävän kehityksen tavoitteet valtion budjettiin.
- Käytetään kuntien ja valtionhallinnon julkisissa hankinnoissa ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden huomioivia kilpailutuskriteerejä.

Kestävän kehityksen politiikan tehokkuutta pitää lisätä. Tätä varten tarvitaan kestävän kehityksen indikaattorit, jotka otetaan osaksi valtion budjettia.

Kuntien ja valtion tavara- ja palveluostot sekä niiden teettämät rakennusurakat ovat Suomessa vuositasolla noin 35 miljardia euroa, mikä on n. 16 % Suomen BKT:sta. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet tulee kytkeä osaksi julkisten hankintojen vaatimuksia. Näin voidaan varmistaa, että arvoketuissa ei synny kestävän kehityksen tavoitteiden vastaisia vaikutuksia, kuten metsäkatoa, ylikalastusta, lapsityövoiman käyttöä jne.

Sisällytetään kuntien ja valtion hankintaohjeisiin velvollisuus huomioida kestävän kehityksen tavoitteet kilpailutuskriteereissä. Velvollisuudesta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä.

Lisätään päästökaupan vaikuttavuutta

- Asetetaan hiilelle lattiahintaa.
- Käytetään päästökaupan huutokauppatulot vastuullisesti.
- Kartoitetaan mahdollisuudet eliminoida päästöoikeuksia kansallisesti.

Päästökauppa on ollut eurooppalaisen ilmastopolitiikan lippulaiva ja se kattaa noin puolet Suomen päästöistä. Päästökauppaa ovat kuitenkin kroonisesti riivanneet ylimääräiset päästöoikeudet, jotka eivät luo oikeaa hintaa hiilelle. EU:n päästökauppadirektiivin muutos seuraavalle kauppakaudelle (2021–2030) osana EU:n 2030 tavoitteita sovittiin lopulliseen muotoonsa vuoden 2017 lopussa. Vaikka järjestelmään on ehdotettu useita parannuksia (kuten päästöoikeuksien pysyvä eliminointi vuoden 2023 jälkeen ja mahdollisuus lineaarisen vähennyskertoimen nostoon 2,2 %:sta korkeammaksi myöhemmässä vaiheessa), niin päästökauppa jää edelleen hiilen kunnollisen hinnoittelun suhteen rammaksi. Siksi Suomessa tulee ottaa käyttöön kansallisesti kaikki mahdolliset keinot päästökauppajärjestelmän korjaamiseksi.

Ensimmäinen keino on asettaa esimerkiksi Pohjoismaiden kanssa yhteinen hiilen lattiahintaa tai hiilidioksidivero. Yhteistyön mahdollisuuksia tulee aktiivisesti ajaa ja kartoittaa. Muun muassa Iso-Britanniassa on otettu käyttöön niin sanottu ”carbon floor price”, joka asettaa hiilelle ennustettavan minimihinnan. Iso-Britannia onkin yksi Euroopan edistyneimmistä esimerkeistä oman energiasektorinsa uusimisessa.

Tämän lisäksi päästökaupan huutokauppatulot tulisi käyttää tavalla, joka auttaa rahoittamaan ilmastoystävällisiä projekteja eikä yksinomaan kompensoimaan epäsuoria kustannuksia teollisuudelle. Ennen nykyisen hallituksen linjausta, että Suomessa otetaan käyttöön päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatio-ohjelma, Suomi oli yksi EU:n esimerkillisistä jäsenmaista päästökaupan huutokauppatulojen käytön suhteen. Tähän tulisi palata uuden eduskunnan myötä.

Päästökaupasta saatavat tulot tarjoavat erinomaisen lähteen kipeästi tarvittavalle ilmatorahoitukselle sekä kansainvälisesti että EU-jäsenmaissa. Euroopan päätöksentekijät keskustelivat alun perin vuonna 2008 päästökaupan huutokauppatulojen varojen mahdollisuudesta tulla käytetyksi ilmaston kannalta hyödyllisiin kohteisiin. Jos Suomessa huutokauppatulot ohjataan jatkossakin teollisuudelle, se on menetetty mahdollisuus Suomen oman energiaremontin toteuttamiseksi. Päästökaupan huutokaupasta saadut voitot tulee suunnata ilmastotekoihin.

Lisäksi Suomessa tulee kartoittaa keinot poistaa poistaa markkinoilta sellaiset päästöoikeudet, jotka vapautuvat esimerkiksi kivihiilen alarajan myötä. Jäsenmaille on uuden ETS-lainsäädännön puitteissa annettu oikeus päästöoikeuksien poistamiseen markkinoilta ilman ostovelvoitetta tietyissä tapauksissa.

Tehdään ekologinen verouudistus

- Toteutetaan ekologinen verouudistus.

Nykyinen verojärjestelmä ei kannusta toimimaan kestäväällä tavalla eikä rankaise resurssien haaskaamisesta. Verotus on yhteiskunnan ehkä tehokkain työkalu, jonka tuomat mahdollisuudet ovat ympäristön kannalta tällä hetkellä lähes täysin käyttämättä.

Verotuksen painopistettä pitää siirtää työnteon ja yrittämisen verottamisesta ympäristölle haitallisen toiminnan verottamiseen.

Lisätään luonnonsuojelun rahoitusta

- Nostetaan luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmäärärahat vähintään 100 miljoonaan euroon vuodessa.
- Varaudutaan ilmastonmuutoksen suomalaiselle luonnolle tuomiin uhkiin.
- Heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamiseen tulee varata 140 M€ vuodessa, jotta kansainvälinen sitoumus elinympäristöjen tilan edistämisestä voidaan saavuttaa.

Suojelualueverkoston laajentaminen etenee aivan liian hitaasti johtuen täysin riittämättömistä määrärahoista. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmäärärahat tulee nostaa vähintään 100 miljoonaan euroon vuodessa. Lisäksi määrärahoja tulee tuntuvasti korottaa muissa luonnonsuojelun toteuttamiseen liittyvissä toimenpiteissä, kuten lajien suojelussa, vieraslajien torjunnassa, maatalouden erityisympäristötuessa, Metsähallituksen luontopalveluiden luonnonhoitotyössä ja muiden viranomaisten toteuttaman luonnonsuojelun resursoinnissa. Suomen tulee laatia suunnitelma YK:n biodiversiteettisopimuksen mukaisesti 17 prosentin suojeluasteen toteuttamiseksi ja varmistaa riittävä rahoitus. Viime hallituskaudella suunniteltu soidensuojelun täydennysohjelma tulee laittaa viipymättä toimeen, sillä ohjelmaan soveltuvat kohteet on jo valittu.

Suomi on sitoutunut YK:ssa maailmanlaajuiseen tavoitteeseen ennallistaa heikentyneitä elinympäristöjä vähintään 15 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteena on turvata monimuotoiset elinympäristöt sekä niiden ihmiselle tuottamat ekosysteemipalvelut. Tämä työ on vielä suurelta osin toteuttamatta ja vaatii vahvaa panostusta kaikissa elinympäristöissä. Ennallistaminen on keskeinen luonnonsuojelun toimenpide uhanalaisten luontotyyppien ja lajien turvaamiseksi.

Sitoudutaan kestävään kehitysyhteistyöhön

- Sitoudutaan kehitysyhteistyömäärärahojen 0,7-prosentin BKT-osuuteen kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.
- Nostetaan Suomen antama ilmastorahoitus 200 miljoonaan euroon ja suunnataan rahoitusta kaikista köyhimpiin maihin ja niissä erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Me suomalaiset ulkoistamme kulutuksemme vaikutukset; ekologinen jalanjälkemme ulottuu tropiikkiin ja kehitysmaihin. Siellä luonnon monimuotoisuuden tila heikkenee nopeasti. Suomen on kannettava globaali vastuu kehitysyhteistyön kautta.

Suomi ja muut rikkaat valtiot ovat YK:n asettaman tavoitteen mukaisesti luvanneet käyttää kehitysyhteistyöhön vähintään 0,7 % bruttokansantuotteestaan. Suomessa 0,7-tavoite on vahvistettu myös nykyisessä hallitusohjelmassa. Kuitenkin vuonna 2017 kehitysyhteistyön määrärahat – 881 miljoonaa euroa – vastaavat vain

0,38 % Suomen bruttokansantuotteesta.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamista sään ääri-ilmiöistä kuten kuivuudesta ja tulvista kärsivät eniten maapallon köyhimmät valtiot ja alueet sekä niillä elävät ihmiset, jotka tarvitsevat huomattavaa tukea sopeutumiseen. Ilmastonmuutokseen liittyvien ongelmien seurauksena on jo nähty massiiviset pakolaisuuden vaikutukset Euroopassa. Jos ongelmiin ei puututa, voi tulevaisuus olla huomattavasti murheellisempi. Ilmastorahoitus on nostettava 200 miljoonaan euroon.

Historiallisesti suurin syy ilmastonmuutokseen ovat vauraiden teollisuusmaiden kasvihuonekaasupäästöt. Suomen kuten muiden teollisuusmaiden tulee sen vuoksi kantaa vastuu ilmastonmuutoksen seurauksista sitoutumalla rahoittamaan sopeutumistoimia köyhissä maissa. Vauraat maat ovat sitoutuneet kasvattamaan kehitysmaiden ilmastotoimia tukevan vuotuisen rahoituksen 100 miljardiin dollariin vuoteen 2020 mennessä ja jatkamaan samalla tasolla vuoteen 2025 asti. Esimerkiksi YK:n ilmastopimus UNFCCC on arvioinut vuotuisen rahoituksen tarpeeksi vuonna 2030 lähes 300 miljardia dollaria, mikä osoittaa, että myös Suomen velvoitteet kasvavat.

LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ JA LUONNONSUOJELU

Toteutetaan biodiversiteettisopimus

- Sitoudutaan käytännön päätösten tasolla ja kaikilla hallinnonaloilla YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteisiin (luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2020 mennessä).
- Rauhoitetaan uhanalaiset riistolajit metsästykseltä, kunnes ne eivät enää ole uhanalaisia.
- Kehitetään lainsäädäntötoimin haitallisten vieraslajien leviämisen ennaltaehkäisyä ja torjuntaa.

Luonnon monimuotoisuuden eli biodiversiteetin väheneminen on globaalisti yksi suurimmista ympäristöuhista. Suomen kansallinen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategia hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksellä vuonna 2012. Strategian päätavoite on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen Suomessa vuoteen 2020 mennessä. Käytännössä tavoitteesta ollaan kuitenkin kaukana: uhanalaistuminen jatkuu lähes kaikissa elinympäristöissä, vaikka asetettu määräaika on hyvin lähellä. Esimerkiksi metsissä, jotka ovat Suomen uhanalaisten lajien tärkein elinympäristö, uhanalaistumiskehitys on edelleen jatkunut. Soiden lajiston osalta tilanne on vielä huonompi. Tavoite tulee kiireesti viedä käytäntöön päätösten ja lainsäädännön tasolla kaikilla hallinnon aloilla.

Useat tämänhetkiset riistolajit ovat nurinkurista kyllä uhanalaisia. Esimerkiksi sorsalinnuista punasotka, tukkasotka, jouhisorsa, heinätavi, tukkakoskelo ja nokikana ovat Suomessa erittäin uhanalaisia, mutta silti niitä saa metsästä. Lain mukaan metsästystä on harjoitettava kestävä käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu. Taantuvan, uhanalaiseksi luokitellun eläinkannan metsästys ei ole kestävää. Erittäin uhanalaiset riistalinnut tulee rauhoittaa metsästykseltä, kunnes ne eivät enää ole uhanalaisia, ja riistamerkitykseltään vähäarvoisemmat näistä lajeista tulee rauhoittaa metsästyslain sijaan luonnonsuojelulilla. Myös kansallisesti uhanalainen, nopeasti taantuva haahka sekä maailmanlaajuisesti uhanalainen allit tulee rauhoittaa väliaikaisesti metsästykseltä.

Haitallisten vieraslajien leviämisen ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan liittyvää lainsäädäntöä tulee kehittää, jotta vieraslajien aiheuttamat ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset haittavaikutukset saadaan minimoitua. Haitallisten vieraslajien torjuntaan tulee varata määrärahoja sekä maa- ja metsätalousministeriön että ympäristöministeriön hallinnonalojen budjeteissa. Vieraslajien aiheuttama uhka luonnon monimuotoisuudelle on kasvussa myös Suomessa, ja maailmanlaajuisesti vieraslajit ovat jo toiseksi suurin uhka luonnon monimuotoisuudelle.

Käytetään metsiä kestävästi

- Puolitetaan metsähallituksen tulostavoite nykyisestä 120 M€:n vuositasosta, jotta luontoarvoiltaan merkittävät metsät säästyvät.
- Uudistetaan metsälaki ja kansallinen metsästrategia vastaamaan nykykäytystä ekologisesti kestävästä metsänhoidosta ja metsien käytön tasosta.

Metsähallituksen tulee vuosittain tulouttaa suurin osa tulostavoitteestaan valtiolle. Vielä 10 vuotta sitten tuloutustavoite oli vain puolet nykyisestä. Korkea tuloutustavoite johtaa valtion maiden vanhojen metsien ja muiden luontoarvokohteiden hakkuisiin. Metsähallitus on tällä hetkellä purkamassa jopa alue-ekologisen

suunnitelman kohteita päästäkseen tekemään hakkuita aiemmin suojelupäätöksen saaneissa kohteissa.

Avohakkuuta on rajoitettava alueilla, joilla niistä on suurin ekologinen tai yhteiskunnallinen haittavaikutus. Tällaisia ovat esimerkiksi turvemaat, uhanalaiset metsäluontotyypit, vesistöjen rannat ja pohjoiset alueet. Kunnostus- ja täydennys- ojituksia sekä ojitusmätästystä on rajoitettava lailla, sillä niiden aiheuttama vesistöhaitta on merkittävä. Talousmetsien luonnonhoidon vaatimukset on kirjattava metsälakiin. Tällä hetkellä metsälaki on lähinnä vain metsän uudistamista koskeva laki ja kaikki talousmetsien luonnonhoito on täysin vapaaehtoista ja riittämätöntä. Metsästrategia pitää uudistaa. Vuotuista valtakunnallista hakkuutavoitetta pitää alentaa, ja lisähakkuumäärät on yksiselitteisesti peruttava. Hakkuuta ei voida kestävästi nostaa yli 70 miljoonan kuution vuodessa.

Käytetään vesivaroja kestävästi

- **Puolustetaan vesipuitedirektiivin nykyvaatimuksia EU:ssa. Estetään Suomen toimiessa EU:n puheenjohtajamaana eurooppalaisen vesilainsäädännön mahdollinen vesittäminen käynnissä olevan revision kautta.**
- **Vesilaki uudistetaan niin, että se osaltaan mahdollistaa tehokkaat toimet vaelluskalakantojen elvyttämiseksi ja EU:n vesilainsäädännön toimeenpanemiseksi.**
- **Resursoidaan kalatiestrategia nykyistä paremmin ja pannaan se täysimääräisesti toimeen vaelluskalojen luontaisen elinkierron palauttamiseksi.**
- **Priorisoidaan virtavesien kunnostuksia ja turhien vaellusesteiden purkamista osana vesienhoitosuunnitelmien toimeenpanoa.**
- **Käytetään valtion rahoittamissa tiehankkeissa vain sellaisia ylitysrakenteita, jotka mahdollistavat kalojen esteettömän kulun lisääntymisalueilleen.**

Suomen pitää osana EU:n puheenjohtajuusohjelmaansa pyrkiä estämään kaikenlaisten heikennysten tekeminen nykyiseen vesipuitedirektiiviin, mikä voisi vaarantaa vesien hyvän tilan tavoitteiden saavuttamisen. Vesipuitedirektiivin heikentäminen voisi mahdollistaa viimeisten luonnontilaisten ja vapaana virtaavien jokien tuhoamisen muun muassa sallimalla lisävesivoiman rakentamisen ja kaivosteollisuuden ympäristöä vahingoittavat vesistövaikutukset. Vesipuitedirektiivi on avainasemassa Suomen puhtaiden vesivarantojen ja vesiluonnon suojelussa. Puhdas vesi ja vesiympäristön hyvä tila on tunnustettu Suomen voimavaraksi sekä kestävä kehityksen edellytykseksi muun muassa Suomen Sinisen biotalouden kehittämissuunnitelmassa.

Vaelluskalakantojen elvyttämisen keskeisenä ongelmana on vesilaki, joka vuonna 2011 tehdystä uudistuksesta huolimatta on edelleen samanlainen kuin vesivoimarakentamisen aikakaudella. Vesilain valmistelussa ei pohdittu riittävästi EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin vaatimuksia, eikä se sisällä tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita keinoja vanhojen vesitalouslupien päivittämiseksi. Vesilaista puuttuvat niin ikään kytkennät uuteen kalastuslakiin, jonka tarkoitus lähtee kalojen luontaisen elinkierron turvaamisesta.

Voimaloiden luvat ovat pysyviä. Niille määrätty kalatalousvelvoitteet ovat yleensä vääräntyyppisiä (esim. kalojen istutuksia) sekä varsinkin lohijoillamme pahasti alimitoitettuja. Vesilaki antaa mahdollisuuden kalatalousvelvoitteen tarkistamiseksi, mutta vanhojen pien- ja minivesivoimaloiden kohdalla tämä ei useinkaan onnistu, sillä kalatalousvelvoite puuttuu kokonaan jopa kolmasosalta pienistä alle 5 MW:in vesivoimalaitoksista. Näitä sähköntuotannon kannalta merkityksettömiä pieniä voimalaitoksia on maassamme yhteensä 153 ja useimmiten vesistöissä, joissa elää uhanalaisia vaelluskalakantoja.

Maa- ja metsätalousministeriön vetämien valmistelujen tuloksena on valmistunut kaksi valtioneuvoston hyväksymää strategiaa: vuonna 2012 Kansallinen kalatiestrategia ja vuonna 2014 Kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia. Näiden strategioiden ja vuonna 2016 voimaan astuneen kalastuslain tarkoituksena on siirtää kalakan-

tojen hoidon painopiste istutuksista kalojen luontaisen elinkierron ylläpitämiseen ja palauttamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa kalateiden rakentamista, turhien vaellusesteiden purkamista ja kalastuksen säätelyä.

Kalatiestrategiassa on esitetty tarve selvittää mahdollisuuksia hakea kalatalousvelvoitteita lupiin, joissa niitä ei ennestään ole, sekä selvittää ja arvioida säännöstelylupien tarkistamistarve. Lisäksi esitetään tarve kehittää vesilainsäädäntöä niin, että vesivoimaloilta edellytettäisiin tiettyä minimivirtaamaa tai virtaamaosuutta vaelluskalojen nousua ja vaelluspoikasten alaskaellusta turvaamaan. Pienvesien suojele- ja kunnostusstrategiassa ja uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelmassa on niin ikään esitetty vesilainsäädännön kehittämistä siten, että vailla kalatalousvelvoitteita oleviin lupiin voidaan asettaa kalatie- ja juoksutusvelvoite. Toimenpiteisiin lain muuttamiseksi pitää nopeasti ryhtyä.

Uhanalaisten vaelluskalakantojen elvyttäminen on yksi nykyisen hallituksen kärkihankkeista. Vaelluskalojen palauttaminen padottuihin jokiin on kuitenkin edennyt hitaasti, sillä voimayhtiöt ovat olleet haluttomia tukemaan kalateiden rakentamista vapaaehtoisesti. Hallituksen lisärahoitus eli ns. kärkihankerahoitus, on ollut äärimmäisen tärkeä resurssi vaelluskalakantojen elvyttämisessä, ja lisärahoituksen avulla on saatu käynnistettyä monia tärkeitä hankkeita. Valitettavasti lisärahoitus on ollut riittämätön kattamaan edes kiireellisimpiä ja kriittisimpiä kohteita. Vaelluskalojen elvyttämiseen tähtäävien strategioiden toimeenpano tulee resursoida nykyistä paremmin.

Vaelluskalojen ja muiden virtavesistä elävien lajien kulku elin- ja lisääntymisalueille tulee turvata. Noususteiden poistamisen ja ohittamisen tulee jatkua hallituksen kärkihankkeena ja työhön tulee ohjata nykyistä suuremmat resurssit. Vaellusesteiden poisto kärkihankkeena tukee myös vesienhoitosuunnitelmia, joiden toimeenpanoon Suomi on sitoutunut. Vesien hyvää ekologista tilaa ei voida saavuttaa ilman esteetöntä uomajatkumoa.

Suomen tieverkostoa rakennettaessa on tukittu kalojen kulku lisääntymisalueille. Suomessa on arviolta 90 000 silta- ja tierumpua, joista kolmanneksen arvioidaan toimivan täydellisinä nousuesteinä. Tällöin esimerkiksi uhanalaiset vaelluskalat eivät pääse nousemaan lisääntymisalueilleen. Arvioiden mukaan rummut kätkevät virtavesilajiston ulottumattomiin jopa tuhansia kilometrejä potentiaalista elinympäristöä.

Suomessa on käynnissä metsäajoteiden uusiminen, jonka yhteydessä myös ylitysrakenteita uusitaan. Rumpujen uusimiseen lisää paineita myös tulvasuojelu, sillä ennustettujen lisääntyvien sateiden seurauksena nykyisten rumpurakenteiden mitoitus ei ole riittävä. Valtion rahoittamissa teiden uudistamishankkeissa tulee käyttää vain sellaisia ylitysrakenteita, jotka mahdollistavat kalojen esteettömän kulun. Tämä tarkoittaa esimerkiksi rummun sijoittamista riittävän lähelle uoman pohjaa. Kalojen kulun mahdollistavien ylitysrakenteiden tulee olla myös valtion yksityisille myöntämän Kemera-tuen edellytys.

Luodaan kestävämpi maatalous

- Puututaan maatalouden ravinnekuormitukseen aikaisempaa huomattavasti voimallisemmin.
- Tehostetaan maatalouden ympäristötukivarojen käyttöä kohdentamalla ympäristökorvausrahoja sekä alueellisesti että toimenpiteittäin riskialueille.

Vesistöjen rehevöityminen on edelleen Itämeren ja sisävesiemme suurimpia ympäristöongelmia. Rehevöityminen on seurausta liiasta ravinnekuormasta vesistöissä. Merkittävin ravinnekuormituksen lähde on maatalous. Suomi on sitoutunut vesien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseen, mikä edellyttää toimia maatalouden ravinnekuormituksen leikkaamiseksi. Vesiensuojelutoimenpiteistä ja niihin laitetuista huomattavista euromääristä huolimatta maatalouden kuormitus ei ole merkittävästi vähentynyt.

Tutkimuksissa tehokkaimmiksi todetut toimenpiteet ja niiden rahoitus tulee jatkossa ehdottomasti kohdentaa ravinnekuormituksen riskialueille. Priorisoinnissa tulee

huomioida myös ennusteet ilmastonmuutoksen aiheuttamasta sateiden lisääntymisestä erityisesti kasvukauden ulkopuolella, jolloin esimerkiksi peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden merkitys kasvaa.

Edistetään kestävästä kalastuksesta Suomessa ja EU:n vesillä

- Varmistetaan, että kalastuslainmukaiset valtakunnalliset ja alueelliset käyttö- ja hoitosuunnitelmat perustuvat ajantasaiseen tietoon kalakantojen tilasta ja kalastuksen vaikutuksesta niihin.
- Edistetään Euroopan yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden toteutumista ylikalastuksen lopettamiseksi EU:n vesillä.

Suomen uuden kalastuslainsäädännön käytännön toimeenpano on jatkossa vahvasti sidoksissa valtakunnallisiin ja tarkempaan kalatalousaluekohtaiseen käyttö- ja hoitosuunnitelmiin. Kalastuslain mukaan käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritetään esimerkiksi tarkemmat alueelliset toimenpiteet vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi. WWF korostaa, että käyttö- ja hoitosuunnitelmien tulee kalastuslain tavoitteiden mukaisesti perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon. Kalatalousalueiden ja kalatalousviranomaisen tulee lisäksi käynnistää jatkotoimia, joilla hankitaan lisätietoa puutteellisesti tunnetuista kalakannoista, saaliista ja kalastuksen rakenteesta.

Hyvistä tavoitteistaan huolimatta EU:n yhteisen kalastuspolitiikan käytännön toteutus on monissa tapauksissa epäonnistunut pahoin. Esimerkiksi Itämeren turskakannat ovat edelleen heikossa tilassa ja ylikalastettuja, eikä turskan kalastuskiintiötä ole asetettu tieteellisen neuvonannon mukaiselle tasolle. Syynä on lähinnä jäsenvaltioiden haluttomuus noudattaa yhteisesti sovittuja periaatteita ja toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä. Suomi on Itämeren suurimpana kalastusvaltiona toiminut kannustavana ja esimerkillisenä kestävästä kalastuksesta edistäjänä niin Itämeren alueella kuin EU:n laajuisesti ja edistänyt omilla kannanotoillaan tieteelliseen tietoon perustuvia kalastuskiintiöitä ja kalakantojen hoitoa. Ekologisen kestävyuden saavuttaminen on keskeinen tulevaisuuden edellytys niin Suomen kuin koko EU:n kalataloudelle. Siksi onkin äärimmäisen tärkeää, että Suomi sitoutuu myös tulevaisuudessa edistämään kalavarojemme vastuullista ja kestävästä käytöstä.

Kehitetään ympäristöystävällisempi poronhoito

- Kehitetään poronhoitoa ja sitä ohjaavaa lainsäädäntöä ympäristöystävällisempään suuntaan.

Poronliha ei ole riistaa eikä luomulihaa, mutta poro kuuluu suomalaiseen luontoon ja hankkii ravintonsa pääasiassa laiduntamalla. Poronhoitoon liittyy kuitenkin luonnonsuojelullisia ongelmia, joista tärkeimmät ovat porojen laaja-alainen ylilaidunnus sekä suurpetojen huono suojelutilanne ja niihin kohdistuva laiton pyynti. Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan yli kaksi kolmasosaa tunturiluontotyypeistä on uhanalaisia tai silmälläpidettäviä, ja tärkein syy niiden uhanalaistumiseen on liian voimakas porolaidunnus. Porojen ylilaidunnus on uhanalaistumisen syynä lähes 60 %:lla uhanalaisiksi ja silmälläpidettäviksi arvioitujen tunturiluontotyyppien lukumäärästä ja jopa 99 %:lla niiden pinta-alasta. Monissa paliskunnissa ylitetään säännöllisesti suurimmat sallitut poromäärät. Suurimmat sallitut poromäärät tulee asettaa luonnonlaidunten kestävyys mukaisiksi, ja ylityksiin tulee puuttua tehokkaasti. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi niin, että petovahinkokorvauksia ei maksettaisi paliskuntiin, joissa sallittu määrä ylitetään.

Paras ratkaisu suurpetojen ja poronhoidon yhteensovittamiseksi on siirtyä reviiripohjaiseen, suurpetojen onnistuneiden pesintöiden määrän perusteella paliskunnalle maksettavaan porovahinkojen korvaukseen. Erävalvonnan resursseja on tuntuvasti

lisättävä. Kokeilemisen arvoinen ratkaisu olisi palkata poronhoitoalueelle valtion erävalvojia, joiden tehtävänä olisi poikkeusluvvin tehtävät suurpetojen poistot sekä suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen tehostettu maastotarkastus.

Kielletään fossiiliset polttoaineet arktisella alueella

- Vastustetaan arktisella alueella fossiilisten polttoainevarojen, öljyn ja kaasun, etsintää ja käyttöönottoa.
- Edistetään kaikin tavoin, erityisesti kansainvälisessä merenkulkujärjestö IMO:ssa, raskaan polttoöljyn käyttökieltoa arktisessa meriliikenteessä.
- Edistetään noen eli mustan hiilen päästöjen vähentämistä arktisella alueella esim. cleantech-projektien muodossa.

Ilmastonmuutos etenee arktisella alueella yli kaksi kertaa nopeammin kuin muualla maapallolla. Ilmastonmuutoksen vaikutukset siellä konkretisoituvat globaalisti, koska arktinen alue toimii koko maapallon ilmastojärjestelmän tärkeänä jäähdyttimenä. Arktisten öljy- ja kaasuvarojen käyttöönotto kiihdyttää ilmastonmuutosta entisestään, minkä takia uusia arktisia fossiilisia polttoainevaroja, öljyä ja kaasua, ei tule enää etsiä eikä ottaa käyttöön. Öljynporaus vaikeissa arktisissa olosuhteissa on myös hyvin vaarallista arktisille elinympäristöille.

Suomen valtion pitää linjata omistajaohjausta koskeissa periaatteissaan, että omistajaohjauksessa olevat yhtiöt pidättäytyvät fossiilisten polttoainevarojen etsinnästä arktisella alueella. Valtion pitää myös ohjata Valtion eläkerahaston (VER) sijoitukset pois tällaisista polttoainevarojen etsintähankkeista ja siirtää ne ekologisesti ja sosiaalisesti kestävämpiin sijoituskohteisiin. Suomen tulee edistää arktisen öljyn- ja kaasunetsinnän ja -porauksen alasajoa myös Arktisessa neuvostossa.

Arktisen merenkulun arvioidaan lisääntyvän 50 % vuoteen 2050 mennessä. Tällä hetkellä 75 % arktisten alueiden meriliikenteessä kuljetetusta polttoaineesta on raskasta polttoöljyä. Kansainvälinen merenkulkujärjestö IMO päätti osana työohjelmansa vuosille 2018-2019 toimenpiteistä, joiden avulla pyritään kieltämään meriliikenteen raskaan polttoöljyn kuljetukset ja käyttö arktisella alueella. Suomen tavoitteena tulee olla raskaan polttoöljyn käytön kieltäminen arktisen alueen laivaliikenteessä. Hallituksen täytyy toimia raskaan polttoöljyn käyttökiellon puolesta ja jatkaa nykyisen liikenne- ja viestintäministeriön aloittamaa upeaa työtä käyttökiellon saamiseksi, kunnes päätös on saatu aikaiseksi IMOssa.

Noella on voimakas ilmaston lämpenemistä edistävä vaikutus. Noen eli ns. mustan hiilen ilmastovaikutus voimistuu arktisella alueella muuhun maapalloon verrattuna. Laskeutuessaan vaaleille lumi- ja jääpinnoille musta hiili vähentää takaisin avaruuteen heijastuvien auringonsäteiden määrää ja kiihdyttää ilmaston lämpenemistä. Alueellisia nokipäästöjä aiheuttavat arktisella alueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat vanhentuneet energialaitokset ja soihduttaminen sekä raskas polttoöljy, jota käytetään energiahuoltoon arktisissa yhteisöissä. Suomen korkean teknologian maana tulee viedä korvaavia ratkaisuja nokipäästöjen lopettamiseksi.

Tehokas tapa vähentää mustan hiilen päästöjä arktisilla alueilla olisi viedä Suomesta lämmöntuotannon cleantech-ratkaisuja arktisiin yhteisöihin erityisesti Venäjälle. Ratkaisuilla korvattaisiin saastuttavia ja kuljetusten kannalta riskialttiita polttoöljyllä toimivia kaukolämpölaitoksia. Cleantech-ratkaisuilla, kuten kaukolämmön kysyntäjoustolla, voidaan lisätä rakennusten energiatehokkuutta ja vähentää lämmöntarvetta.

Lisätään suojelualueita

- Suojellaan arvokkaita vedenalaisia alueita perustamalla uusia merellisiä suojelualueita.
- Sisällytetään vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden perusteella tärkeiksi tunnistetut vesialueet Saaristomerен sekä Itäisen Suomenlahden kansallispuistoihin ja suojellaan saaristoa.
- Parannetaan etelä-Suomen metsien suojelua nostamalla METSO-ohjelman rahoitusta ja suojelemalla 50 000 hehtaaria valtion maata.
- Kehitetään valtion retkeilyalueista kansallispuistoja ja perustetaan Porkkalan kansallispuisto uudestaan.

Merelliset suojelualueet eivät ole olemassa pelkästään lajiston suojelua varten, vaan suojelulla on myös sosiaalinen, taloudellinen ja moraalinen arvo. Suomalaisilla on yleisesti ottaen läheinen suhde luontoon, ja luonnon käyttö virkistymisessä on kansanterveydellisesti tärkeää.

Merialueita hyödynnetään taloudellisesti esimerkiksi kalastukseen ja virkistysmatkailuun. Kumpikaan näistä ei ole tuottoisaa, ellei meri ole hyvässä kunnossa. Tästä syystä tarvitsemme niin kutsuttuja suojavyöhykeitä, eli alueita, jossa merta ei hyödynnetä, vaan sitä suojellaan. Tällaiset alueet toimivat usein esimerkiksi kalojen poikasalueina, mikä suoraan ruokkii myös taloudellisesti hyödynnettäviä kalakan-toja. On mitattu, että jos kaikki maailman meret olisivat valtio, sillä olisi maailman seitsemänneksi suurin bruttokansantuote. Lisäksi vastikään valmistuneen suomalaisen tutkimuksen mukaan 87 % ihmisistä oli halukkaita maksamaan meren tilan parantamisesta nykytilasta hyvään tilaan. Kun vastaajilta kysyttiin, paljonko he itse olisivat valmiita rahallisesti panostamaan meren tilan parantamiseen, keskimääräinen vastaajakohtainen maksuhalukkuus oli 99 euroa vuodessa. Valtion budjetista on perusteltua rahoittaa merellisten kansallispuistojen kehittämistä niin, että tunnetut arvokkaat merenpohjat saadaan suojelun piiriin. Tämä lisää kokonaisvaltaisesti ympäristöturvallisuutta Itämerellä.

METSO-ohjelman rahoitus pitää nostaa vähintään 100 miljoonaan euroon nykyisestä 20 miljoonasta eurosta. Luonnonsuojelujärjestöt ovat paikantaneet 150 000 hehtaaria suojelun arvoisia valtion maita, joiden metsistä suuri osa on jatkuvan hakkuu-uhan alla. Näistä ainakin 50 000 hehtaaria suojellaan.

Ulkoilulaililla perustetut valtion retkeilyalueet tulee muuttaa kansallispuistoiksi. Tuoreiden selvitysten perusteella kansallispuistoissa virkistäytyy jo yli kolme miljoonaa kävijää vuodessa ja kansallispuistot tuovat yhteensä yli 200 miljoonaa euroa aluetalouteen. Eteläiset saaristokansallispuistot ovat jääneet ekologiseen tarpeeseen ja käyttöpaineeseen nähden aivan liian pieniksi ja niitä tulee laajentaa Metsähallituksen laatiman esityksen mukaiseksi. Porkkalan kansallispuisto pitää perustaa uudelleen vuosikymmenien tauon jälkeen, sillä alueen luonto on kansallispuiston arvoinen ja pääkaupunkiseutu tarvitsee lisää kansallispuistomaisesti hallinnoituja ja hoidettuja suojelualueita myös retkeilyä varten.

Eteläisten saaristokansallispuistojen luontotyyppejä, lajeja ja merenpohjan luontoarvoja koskeva tieto on lisääntynyt suuresti niiden perustamisen jälkeen. Kansallispuistot ovat myös liian pieniä kasvaneen virkistyskäyttöpaineen näkökulmasta. Jokaiselta alueelta on tunnistettu maa- ja merialueita, joiden suojelu olisi ensiarvoisen tärkeää ja jotka pitäisi sen vuoksi liittää osaksi kansallispuistoa. Suomen luonto on saaristossa rikkaimmillaan sisältäen monia lajeja ja luontotyyppejä, joita ei esiinny missään muualla Suomessa. Metsähallituksen esityksen mukaan Itäisen Suomenlahden kansallispuistoa tulisi laajentaa 465 hehtaarilla maata ja 20 859 hehtaarilla merta, Tammisaaren saariston kansallispuiston maapinta-alaa tulisi kasvattaa 124 hehtaarilla ja vesialueita 6 413 hehtaarilla. Lisäksi Saaristomerellä hajanaista kansallispuistoa tulisi täydentää, Natura-verkosto toteuttaa valmiiksi ja suojella Salpausselän alueen matalikkoja.

Vahvistetaan yleisen edun valvontaa ympäristöasioissa

- Perustetaan luonnonsuojeluvirasto huolehtimaan yleisen edun valvonnasta ympäristöasioissa.

Maakuntauudistuksen yhteydessä ELY-keskukset yhdistetään aluehallintoviranomaisten (AVI) kanssa uudeksi LUOVA-virastoksi. Hallituksen ehdotuksen mukaan LUOVAan ei tule itsenäistä erillistä yleisen edun valvontaa vaan valvonta integroidaan osaksi lupakäsittelyä. Samalla lakkautetaan yleisen edun valvontaan liittyvä viranomaisen valitusoikeus.

Integraatiomalli ei toteuta riittäväällä tavalla julkiselle vallalle perustuslainkin nojalla kuuluvia velvollisuuksia lainkäytön laillisuuden valvonnasta ja yleisen edun valvonnasta. Viranomaisen valitusoikeuden lakkauttaminen sysää viranomaiselle kuuluvia velvollisuuksia luontojärjestöjen kontollee.

LUOVAn perustamisen yhteydessä syntyvä puute on pikaisesti korvattava perustamalla itsenäinen ja riittävästi resursoitu luonnonsuojeluvirasto valvomaan yleistä etua ja käyttämään julkisen vallan puhe- ja valitusoikeutta ympäristöasioissa.

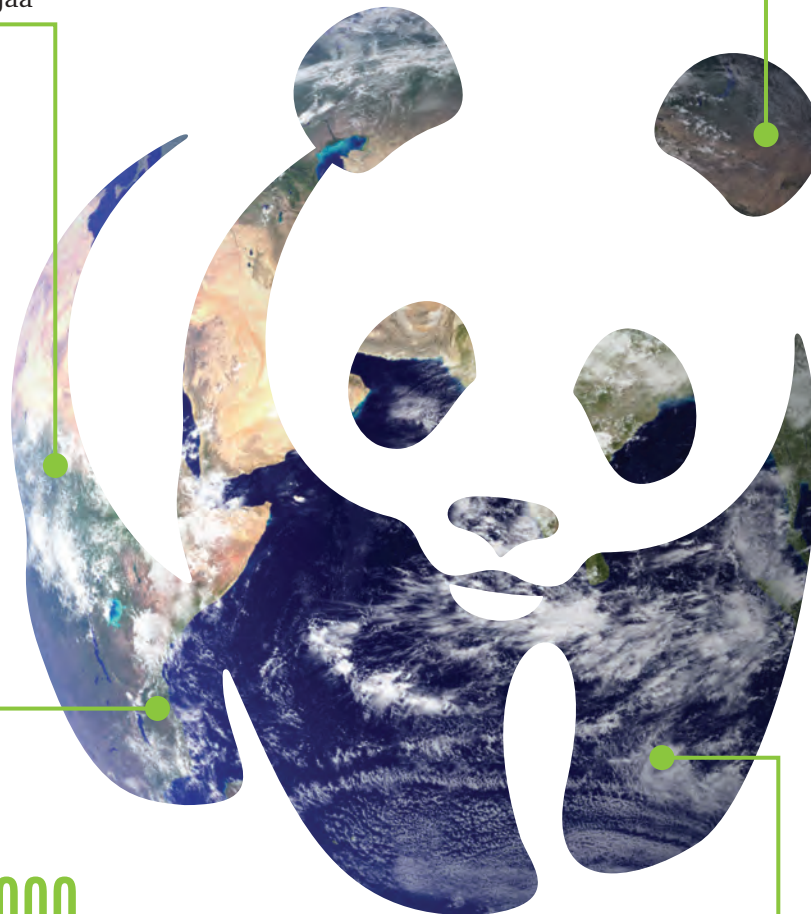
WWF Suomi tavoitti tilikaudella 2016-2017

59 000

Green Office
-organisaatioiden
työntekijää

192 000

Tukijaa ja vapaa-
ehtoista

119 000

facebook
-tykkääjää

1,3

miljoonaa
Earth Hour
-osallistujaa

Suojellemme luontoa ja ratkaisemme
ympäristöongelmia – luonnon
ja ihmisten hyväksi.

together possible™

wwf.fi